

Nr. 9 (37)/ SEPTEMBRIE 2023

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 -ISSN-L 2734 - 6889

Când „răul învinge binele”!

Prof. univ.dr. Mihai D. Drecin

Am completat, inclusiv cu un accent, textul unei lozinci scrise pe un carton ce plutea agale pe apa Criș-ului, pe sub podul unui Sfânt canonizat de alții acum câteva sute de ani, recent acceptat și de statul român Transilvania, prin conducătorii lui politici din comitatul Bihor și centrul de reședință a acestuia Nagyvárad (Oradea Mare- n.n.).

Cartonul se aseamăna cu o pancartă din anii 1945-1948 scrisă cu „mânie proletară” de cei care, atunci, terfeleau istoria națională, (aceia îi ziceau „naționalistă, patriotică, burghezo-moșierească”), care încă stăpâneau sufletul românilor. În acea vreme, istoricul fără studii universitare, Roller, o va scrie așa cum dicta Moscova. Apoi, un deceniu și jumătate, ne va fi vârată pe gât până s-au dezmeticit și comuniștii români ai lui Dej. După ce în 1958 trupele sovietice eliberatoare au părăsit meleagurile noastre mioritice, în urma unei admirabile lovituri diplomatice a Bucureștilor, de care astăzi se vorbește mai puțin. Lozinca (lozincile) ce pluteau pe Criș în 1945-1948, scrise de “românii roșii”, erau opera românilor naționaliști, patrioți ai vremii, care ripostau, așa cum puteau, la ofensiva comunistă.

Dar cine ne oferă/impune astăzi lozinci de genul “Când învinge răul?” Cine sunt pupincuriștii de astăzi care, din nou, resping istoria națională, ideea patriotică? Or fi mandatarii unei noi Moscove? Sunt alți români, „galbeni” că ceilalți au fost „roșii”? Sunt mai europeni decât noi ceilalți? În orice caz sunt profitorii noilor vremuri! Ei slujesc principiul: cu cât minți și scuipi mai mult pe tradiția națională: familia, biserica, moralitatea, cu atât începi să crezi că așa este normal, așa este în trend cu vremurile. În plus, îți faci datoria față de stăpân, crești în ochii lui influențând și pe alții, desigur mai săraci cu duhul, mai puțin citiți. Le speli creierul, îi înveți cum să-și trăiască viața: mâncând și bând azi ceea ce au agonisit ieri, mult-puțin cât au reușit să adune, să nu îi intereseze că aparțin unei națiuni și unei țări, că simbolurile naționale sunt un fleac, că, până la urmă, nu contează cine te conduce- ai tăi sau alții, răi și periculoși pentru viitorul Țării.

Toată această discuție e prilejuită de “războiul statuilor din Oradea” ultimilor ani. Mai întâi înlocuirea statuii ecvestre a lui Mihai Viteazu cu cea a regelui Ferdinand Întregitorul în 2019. O veritabilă lovitură dictatorială într-o „democrație originală”. Decidenții au dovedit că nu cunosc Istoria României, țară care i-a născut, crescut și pripășit, pentru moment, în fruntea ei.

Regele Ferdinand I al României, ca și înaintașul său Carol I, ca și urmașii săi Carol II și Mihai I – au avut un cult pentru Mihai Viteazul, primul unificator al Țărilor Române, faptă realizată după metoda și în spiritul vremurilor. Din zorii modernității noastre, secolele XVII-XVIII, Mihai Viteazul a devenit un simbol. Toate reformele social-economice și științifice de dinainte de 1918, din perioada interbelică, după 1960 chiar de către comuniști- au făcut trimitere la el, îl considerau un înainte mergător. Cred că și regele Ferdinand I s-ar fi simțit jicnit de gestul edililor Oradei, înlocuindu-l pe soclu pe legendarul Mihai Vodă.

Știți care a fost prețul politic al substituirii celor două monumente? Istoria orală locală spune că, la 2018-2019, UDMR a cerut ca, în fața statuii Regelui Ferdinand I, undeva în dreptul Palatului Vulturul Negru, să se ridice statuia ecvestră a regelui maghiar Ladislau I, așa zisul întemeietor al Oradei, pe considerentul că o astfel de statuie fusese montată în aceeași piață cu ocazia sărbătorilor Mileniului din 1896. Altfel spus, anul în care guvernul de la Budapesta epocii austro-maghiare a sărbătorit, cu mult fast,

Cetatea Cavalerilor

2023 – ANUL IULIU MAIU !

NR. 9(37) SEPTEMBRIE-2023

1000 de ani de stăpânire a Transilvaniei. O altă exagerare chiar naționalistă, neconformă adevărului istoric. Nu insist asupra ei, poate cu altă ocazie.

Împlinirea dorinței UDMR ar fi fost o lovitură mortală dată imaginii și prestigiului PNL pe plan local. Așa că au început “târguielile politice”. S-a propus UDMR ridicarea unei statui ecvestre, de mari dimensiuni, în Cetatea Oradiei recent restaurată. În plus, Piața Unirii să fie legată de Piața Ferdinand prin podul rebotezat Sfântul Ladislau. O “decizie înțeleaptă” zic europeniștii naționaliști, una de “râsul curcilor” zic românii naționaliști. Deci, două simboluri istorice românești legate prin bunăvoința istoriei maghiare. Oare s-ar putea ca celebrul „Pod de lanțuri” din Budapesta să lege Piața Gojdu din Pesta cu Piața Armatei Române din Buda? Precizările sunt necesare: românul orădean Gojdu avea proprietățile pe malul stâng al Dunării, în Pesta, iar comanda Armatei Române, eliberatoare a Budapestei de sub stăpânirea bolșevică, în 1919, și-a avut sediul în Hotelul Gellert din Buda, pe malul drept al Dunării. Poți zice- comparația este deplasată, având în vedere mărimea și importanța celor două orașe. Nicidecum! Aș zice schimb la schimb.

În locul statuii Sf. Ladislau (1077-1095) din Cetatea Oradiei s-ar fi potrivit mai bine statuia ducelui român Menumorouth (approx. 850-905), care stăpânind Crișana, în manieră itinerantă, după modelul vest european, pe lângă principala cetate de la Biharea mai avea cetăți de scaun la Oradea și Satu Mare poate chiar la Șimleu Silvaniei. Cercetările, mai vechi și mai noi, atestă o fortificație la Oradea încă din timpul dacilor, apoi în Evul Mediu timpuriu al băștinașilor, valahi și slavi. Până la urmă, cetatea actuală a fost ridicată în secolul al XII-lea. Mai mult, în timpul Reformei religioase, la 1557, calvinii maghiari au devastat mormintele lui Ladislau cel Sfânt și a altor personalități eclesiastice catolice inhumate aici. Era o formă dură de negare a regalității maghiare și stăpânirii acesteia în Bihor și Oradea. Altfel spus: ungurii contra unguri.

Dar, lăsând de o parte aceste fluctuații ale istoriei Oradiei, ar trebui să celebrăm numai ce a fost stabil, acceptat de locuitorii orașului, indiferent de originea lor etnică. Reținem că, în zorii modernității central-europene, maghiarii nu-l recunoșteau pe Ladislau cel Sfânt ca personaj demn de venerat. Atunci de ce procedăm noi astăzi exact pe dos?

Fără să se țină cont că statuia lui Mihai Viteazu a fost ridicată în Piața Unirii la 14 august 1994 pe banii ofițerilor, subofițerilor, maiștrilor militari și angajaților civili ai Marii Unități Militare a Oradiei, montată în locul fostului monument al soldaților sovietici, fără să dialogheze cu proprietarii soclului și monumentului- Primăria Oradea a dezmoștenit proprietarii și a naționalizat soclul pe care au înălțat statuia Regelui Întregitor Ferdinand I, declamând “Războiul Statuilor” în Oradea.

Erau și alte soluții. În Piața Ferdinand era un loc cu vizibilitate excelentă pentru o statuie a Regelui Întregitor. În plus, ar fi fost în preajma statuii Reginei Maria, soția sa, cu merite cel puțin la fel de mari în evenimentele din anii 1914-1920.

Chiar dacă statuia lui Mihai Viteazu va fi reamplasată într-o zonă centrală, pe pietonalul din fața noii Catedrale Ortodoxe, ordinea firească, istorică, a lucrurilor ar fi fost: Mihai Viteazu în Piața Unirii și Regele Ferdinand I în noul centru civic, iar în Cetate – ducele Menumorouth pe a cărui umeri urmând să se sprijine predecesorii săi români. Ladislau cel Sfânt, în actuala variantă ecvestră, își găsea locul în Parcul Palatului Baroc, alături de varianta sa mai veche de la 1896.

În felul acesta, se evită discuțiile naționaliste de o parte și de alta a grupurilor etnice, până la urmă cetățeni ai României.

În felul acesta Criș-ul acesta ar fi curs în liniște, prietenul mason cu rădăcini familiale într-o anumită parte a Miliției ceașiste, apoi colegul de breaslă – fost membru a CADA anului 1990 și studentul în Teologie de la Oradea care a „tăbărât” și el asupra statuilor noastre - nu li s-ar fi oferit ocazia să-și dovedească semidoctismul în Istorie.

Da! Oradea are legătură cu Mihai Viteazul! Domnul român a poposit aici în drumul său spre Praga, în 1600, pentru a reînnoi tratatul antiotoman cu împăratul Rudolf II. Vodă Mihai și-a așezat tabăra în afara zidurilor Cetății, undeva între Piața 1 Decembrie și Piața Unirii.

Știu că liderii locali ai PNL au în jurul lor câțiva istorici tineri de bună calitate. Din când în când, ar trebui să-i consulte în deciziile politice cu fundament istoric. Nu ar mai face gafe care să învrăjbească locuitorii municipiului și județului, poate chiar și al Țării. Cu siguranță ar evita scăderea dramatică a voturilor la alegerile din 2024.